Гаррі Гаррісон

Ремонтник

Harry Harrison. The Repairman (1959).

У Старого був неймовірно злісний вираз обличчя — очевидна ознака того, що комусь доведеться немало попітніти. Оскільки ми були самі, я без особливих роздумів здогадався, що підробіток дістанеться саме мені. І негайно накинувся на нього, пам'ятаючи, що напад — кращий вид захисту.

— Я звільняюся. І не марнуйте сил на повідомлення, яку брудну справу ви мені підготували, оскільки я вже тут не працюю. Вам немає потреби повідомляти мені секрети компанії.

А він все собі посміхається. Ткнувши пальцем в кнопку на пульті, він навіть захихотів. Товстий офіційний документ вислизнув з отвору на його столі.

— Ось ваш контракт, — заявив Старий. — Тут сказано, де і як вам працювати. Цю пластину зі сплаву сталі з ванадієм не знищити навіть за допомогою молекулярного руйнувача.

Я нахилився, схопив пластину і негайно підкинув її вгору. Не встигла вона впасти, як в руці у мене опинився лазер, і від контракту залишився лише попіл.

Старий знову натиснув кнопку, і на стіл до нього вислизнув новий контракт. Посміхався тепер він вже так, що рот його розтягнувся до самих вух.

— Я неправильно висловився.. Слід було сказати не контракт, а копія його.. на зразок цієї.

Він швидко зробив якусь позначку.

— Я вирахував з вашої платні тринадцять монет — вартість копії. Крім того, ви оштрафовані на сто монет за користування лазером в приміщенні.

Я був переможений і, похнюпившись, чекав удару. Старий погладжував мій контракт.

— Згідно контракту, покинути роботу ви не можете. Ніколи. Тому у мене є для вас невеличка справа, яка вам напевно припаде до душі. Маяк в районі Центавра не працює. Це маяк типу "Марк-III"..

— Що це ще за тип? — запитав я Старого. Я ремонтував маяки гіперпростору в усіх кінцях Галактики і був упевнений, що здатен полагодити будь-яку модель. Але про маяк такого типу я навіть не чув.

— "Марк-III", — з лукавою посмішкою повторив Старий. — Я і сам про нього почув, тільки коли архівний відділ відкопав його специфікацію. Її знайшли десь на задвірках найстарішого зі сховищ. З усіх маяків, побудованих землянами, цей, мабуть, найстародавніший. Судячи з того, що він знаходиться на одній з планет Проксіми Центавра, це, мабуть, і є найперший маяк.

Я поглянув на креслення, протягнуті мені Старим, і жахнувся.

— Жахливо! Він схожий швидше на винокурний завод, ніж на маяк.. І заввишки не менше декількох сотень метрів. Я ремонтник, а не археолог. Цій купі брухту більше двох тисяч років. Покиньте ви його і побудуйте новий.

Старий перегнувся через стіл і почав дихати мені прямо в обличчя.

— Щоб побудувати новий маяк, потрібний рік і сила-силенна грошей. До того ж ця реліквія знаходиться на одному з головних маршрутів. Деякі кораблі у нас тепер роблять крюк в п'ятнадцять світлових років.

Він відкинувся на спинку крісла, витер руки носовою хусткою і став читати мені чергову лекцію про мій борг перед компанією.

— Наш відділ офіційно називається відділом експлуатації і ремонту, а насправді його слід було б назвати аварійним. Гіперпросторові маяки роблять так, щоб вони служили вічно.. або принаймні прагнуть робити так. І якщо вони виходять з ладу, то тут кожен раз справа серйозна — заміною якої-небудь частини не справу не вирішиш.

І це говорив мені він — людина, яка за жирну платню протирає штани в кабінеті зі штучним кліматом.

Старий продовжував базікати:

— Ех, якби можна було просто замінювати деталі! Був би у мене флот із запчастин і молодші механіки, які б гарували без розмов! Так ні ж, усе, усе навпаки. У мене флотилія дорогих кораблів, а на них — чого тільки немає.. Зате екіпажі — банда нехлюїв на зразок вас!

Він ткнув в мою сторону пальцем, а я похмуро кивнув.

— Як би мені хотілося звільнити усіх вас! У кожному з вас сидить космічний бродяга, механік, інженер, солдат, горлоріз і ще не зрозумій хто — усе, що треба для справжнього ремонтника. Мені доводиться залякувати вас, підкуповувати, шантажувати, щоб змусити виконати просте завдання. Якщо ви ситі по горло, то уявіть собі, як мені. Але кораблі повинні ходити! Маяки повинні працювати!

Вирішивши, що цей безсмертний афоризм він вимовив в якості прощання, я встав. Старий кинув мені документацію "Марка-III" і зарився у свої папери. Коли я був вже біля самих дверей, він підняв голову і знову ткнув в мою сторону пальцем:

— І не тіште себе думкою, що вам вдасться ухилитися від виконання контракту. Ми накладемо арешт на ваш банківський рахунок на Алголі-2, перш ніж ви встигнете узяти з нього гроші.

Я посміхався так, ніби у мене ніколи і в думках не було тримати свій рахунок в секреті. Але боюся, посмішка вийшла жалюгідною. Шпигуни Старого з кожним днем працюють все ефективніше. Крокуючи до виходу з будівлі, я намагався придумати, як би мені непомітно узяти з рахунку гроші. Але я знав, що в цей самий час Старий подумує, як би йому обдурити мене.

Усе це не налаштовувало на веселий лад, і тому я спершу заглянув в бар, а вже звідти рушив в космопорт.

* * *

На той час, коли корабель підготували до польоту, я вже вирахував курс. Ближче за усіх від маяка, що зіпсувався, на Проксіми Центавра був маяк на одній з планет Бети Цирцинії, і я спочатку попрямував туди. Це коротка подорож в гіперпросторі зайняла усього лише дев'ять днів.

Щоб зрозуміти значення маяків, потрібно знати, що таке гіперпростір. Мало хто розбирається в цьому, але досить легко засвоїти одне: там, де відсутній простір, звичайні фізичні закони неприйнятні. Швидкість і відстані там поняття відносні, а не постійні, як в звичайному космосі.

Перші кораблі, що входили в гіперпростір, не знали, куди рухатися, неможливо було навіть визначити, чи рухаються вони взагалі. Маяки

вирішили цю проблему і зробили доступним увесь Всесвіт. Споруджені на планетах, вони генерують колосальну кількість енергії. Ця енергія перетворюється на випромінювання, яке пронизує гіперпростір. Кожен маяк посилає з випромінюванням свій кодовий сигнал, по якому і орієнтуються в гіперпросторі. Навігація здійснюється за допомогою тріангуляції і квадратури по маяках — тільки правила тут свої, особливі. Ці правила дуже складні і непостійні, але все-таки вони існують, і навігатор може ними керуватися.

Для стрибка через гіперпростір потрібно точно вирахувати принаймні чотири маяки. Для довгих стрибків навігатори використовують сім-вісім маяків. Тому важливий кожен маяк, усі вони повинні працювати. Ось тут-то беремося за справу ми, аварійники.

Ми подорожуємо в кораблях, в яких є усього помалу. Екіпаж корабля складається з однієї людини — цього вистачає, щоб управлятися з нашою надефективною ремонтною апаратурою. Через особливості нашої роботи ми проводимо велику частину часу в звичайних польотах в звичайному просторі. Інакше як же знайти маяк, що зіпсувався?

У гіперпросторі його не знайдеш. Використовуючи інші маяки, можна підійти як можна ближче до зіпсованого — і це усе. Далі подорож закінчується в звичайному просторі. І на це частенько витрачається багато місяців.

Цього разу усе вийшло не так вже погано. Я взяв напрям на маяк Бети Цирцинії і за допомогою навігаційного блоку став вирішувати складну задачу орієнтації по восьми точках, використовуючи усі маяки, які засік. Обчислювальна машина видала мені курс до зразкового виходу з гіперпростору. Блок безпеки, який я усе ніяк не можу розмонтувати і викинути, вніс свої корективи.

По мені так вже краще вискочити з гіперпростору поблизу від якої-небудь зірки, ніж витрачати час, пересуваючись як черепаха крізь

звичайний простір, але, видно, технічний відділ теж це зрозумів. Блок безпеки вбудований в машину дуже міцно, і, як би ти не старався, загинути, вискочивши з гіперпростору усередині якого-небудь сонця, неможливо. Я упевнений, що гуманні міркування тут ні до чого. Просто компанії важливий корабель.

* * *

Пройшли двадцять чотири години по корабельному часу, і я опинився десь в звичайному просторі. Робот-аналізатор щось пробурмотів і став вивчати усі зірки, порівнюючи їх спектри із спектром Проксіми Центавра. Нарешті він дав дзвінок і заблимав лампочкою. Я притиснувся до окуляра.

Визначивши за допомогою фотоелемента істинну величину, я порівняв її з величиною абсолютною і отримав відстань. Зовсім не так погано, як я думав, — шість тижнів шляху, плюс-мінус декілька днів. Встановивши запис курсу в автопілот, я на час прискорення прив'язав себе ременями в спеціальному відсіку і заснув.

Час пройшов швидко. Я в дванадцятий раз перемонтував свою камеру і простудіював заочний курс з ядерної фізики. Більшість ремонтників вчаться. Компанія підвищує платню за оволодіння новими спеціальностями. Але такі заочні курси цінні і самі собою, оскільки ніколи не можна заздалегідь сказати, які ще знання можуть стати в нагоді. Усе це та ще живопис і гімнастика допомагали приємно проводити час. Я спав, коли пролунав сигнал тривоги, що сповістив про близькість планети.

Друга планета, де, згідно зі старими картами, знаходився маяк, була на вигляд сирою і пористою, як губка. Я ледь-ледь розібрався в стародавніх вказівках і нарешті виявив потрібний район. Залишившись за межами атмосфери, я послав на розвідку "Летюче око". У нашій

справі заздалегідь дізнаються, де і як припаде ризикувати власною шкурою. "Око" для цієї мети цілком підходить.

У пращурів вистачило розуму зорієнтувати маяк на місцевості. Вони побудували його точно на прямій лінії між двома помітними гірськими вершинами. Я легко знайшов ці вершини і пустив "око" від першої вершини точно у напрямі другої. Спереду і ззаду у "ока" були радари, сигнали з них поступали на екран осцилографа у вигляді амплітудних кривих. Коли два піки співпали, я став крутити руків'я управління "оком", і він пішов на зниження.

Я вимкнув радар, включив телепередавач і сів перед екраном, щоб не пропустити маяк.

Екран замерехтів, потім зображення стало чітким, і в поле зору вплила.. гігантська піраміда. Я чортихнувся і став ганяти "око" по колу, переглядаючи місцевість, що прилягала до піраміди. Вона була пласкою, болотистою, без єдиного пагорба. У десятимильному колі тільки і була що піраміда, і зрозуміло, що вона ніякого стосунку до маяка не мала.

А може, я неправий?

Я опустив "око" нижче. Піраміда була грубою кам'яною спорудою, без будь-якого орнаменту, без прикрас. На вершині її щось блиснуло. Я придивився. Там був басейн, заповнений водою. Побачивши його в голові у мене промайнула смутна здогадка.

Замкнувши "око" на кружляючому курсі, я попорпався в кресленнях "Марка-III" і.. знайшов те, що мені було треба. На самій верхівці маяка був майданчик для збирання опадів і басейн. Вода охолоджувала реактор, який живив стару потвору. Раз вода є, означати і маяк все ще існує.. усередині піраміди. Тубільці, яких ідіоти, що конструювали маяк, зрозуміло, навіть не помітили, склали споруду — прекрасну піраміду з гігантських каменів.

Я знову подивився на екран і зрозумів, що "око" у мене літає по колу усього футах в двадцяти над пірамідою. Вершина кам'яної купи тепер була усіяна якимись ящерами, місцевими жителями, напевно. Вони кидалися палицями, стріляли з самострілів, намагаючись збити "око". На всіх напрямках летіли хмари стріл і каменів.

Я відвів "око" прямо вгору, а потім, убік і дав завдання блоку управління повернути розвідника на корабель.

Потім я пішов в камбуз і прийняв відчутну дозу спиртного. Мало того, що мій маяк схований в кам'яну гору, я ще зумів розсердити істот, що побудували піраміду. Гарненький початок для роботи — таке змусило б і сильнішу людину, ніж я, прикластися до пляшки.

Наш брат, ремонтник, намагається зазвичай триматися чимдалі від місцевих жителів. Спілкуватися з ними смертельно небезпечно. Антропологи, можливо, нічого не мають проти принесення себе в жертву своїй науці, але ремонтникові жертвувати собою начебто ні до чого. Тому більшість маяків будуються на незаселених планетах. Якщо маяк доводиться розташовувати на населеній планеті, його зазвичай споруджують де-небудь в недоступному місці.

Чому цей маяк побудували в межах досяжності місцевих жителів, я ще не знав, але з часом збирався дізнатися. Насамперед потрібно було встановити контакт. А для того, щоб встановити контакт, необхідно знати місцеву мову.

І на цей випадок я вже давно розробив безвідмовну систему. У мене був пристрій для підглядання і підслуховування, я його сам сконструював. По виду він був схожий на камінь завдовжки з фут. Коли пристрій лежав на землі, ніхто на нього не звертав уваги, але коли він ще літав в повітрі, вигляд його наводив на випадкових свідків страх. Я знайшов місто ящерів приблизно в тисячі кілометрів від піраміди і вночі скинув туди свого "спостерігача". Він зі свистом понісся вниз і опустився

на березі великої калюжі, в якій любили плескатися місцеві ящери. Вдень тут їх збиралося досить багато. Уранці, з прибуттям перших ящерів я включив магнітофон.

Приблизно через п'ять місцевих днів у мене в блоці пам'яті машини-перекладача було записано неймовірно багато всяких розмов, і я вже виділив деякі вислови. Це досить легко зробити, якщо ви працюєте з машинною пам'яттю. Один з ящерів щось пробулькав услід іншому, і той озирнувся. Я асоціював цю фразу з чимось на зразок людського "Ей"! і чекав випадку перевірити правильність своєї здогадки. Того ж дня, дочекавшись моменту, коли якийсь ящір залишився наодинці, я крикнув йому: "Ей"!. Вигук був пробульканий репродуктором місцевою мовою, і ящір озирнувся.

Коли в пам'яті накопичилося достатнє число таких опорних висловів, до справи долучився мозок машини-перекладача, що почав заповнювати пропуски. Як тільки машина стала перекладати мені усі почуті розмови, я вирішив, що прийшов час вступити з ящурами в контакт.

Співрозмовника я знайшов дуже легко. Він був чимось ніби центаврійського пастушка, оскільки під його опікою знаходилися якісь особливо брудні нижчі тварини, що мешкали в болотах за містом. Один з моїх "спостерігачів" приземлився на крутому схилі печеру і став чекати ящера.

Наступного дня я шепнув в мікрофон пастушкові, що проходив повз, :

— Вітаю тебе, мій онучок! З тобою говорить з раю дух твого дідуся.

Це не суперечило тому, що я дізнався про місцеву релігію.

Пастушок зупинився як укопаний. Перш ніж він прийшов до тями, я натиснув кнопку, і з печери до його ніг викотилася жменя раковин, які служили у них грошима.

— Ось тобі гроші з раю, тому що ти був хорошим хлопчиком.

"Райські" гроші я попередньої ночі вилучив з місцевого казначейства.

— Приходь завтра, і ми з тобою поговоримо, — гукнув я услід ящуру, що швиденько тікав. Я з задоволенням помітив, що захопити "монети" з собою він не забув.

Потім дідусь з раю не раз вів сердечні розмови з онучком, на якого божественні дарунки подіяли чарівно. Дідусь цікавився подіями, які сталися після його смерті, і пастушок охоче інформував його.

Я отримав усі необхідні мені історичні відомості і з'ясував нинішню обстановку, яку ніяк не можна було визнати сприятливою.

Мало того, що маяк сховали в піраміду, навколо цієї піраміди йшла невелика релігійна війна.

Усе почалося з перешийка. Очевидно, коли будувався маяк, ящери жили в далеких болотах, і будівельники не надавали їм ніякого значення. Рівень розвитку ящерів був низький, і водилися вони на іншому континенті. Думка про те, що тубільці можуть зробити успіхи і досягти цього континенту, не спадала на думку інженерам, що будували маяк. Але саме це і сталося.

В результаті невеликого геологічного зрушення на потрібному місці утворився болотистий перешийок, і ящери стали заходити в долину, де знаходився маяк. І набули там релігії. Блискучу металеву вежу, з якої безперервно виливався потік чарівної води (вона, охолоджуючи реактор, лилася вниз з даху, де конденсувалася з атмосфери). Радіоактивність

води поганого впливу на тубільців не чинила. Мутації, які вона викликала, виявилися сприятливими.

Навколо вежі було побудовано місто, і за багато віків маяк поступово уклали в піраміду. Вежу обслуговували спеціальні жерці. Усе йшло добре, поки один з жерців не пробрався у вежу і не знищив джерело святої води. Відтоді почалися заколоти, сутички, побоїща, смута. Але свята вода так більше і не текла. Тепер озброєні натовпи билися навколо вежі щодня, а священне джерело стерегла нова зграя жерців.

А мені потрібно було влізти в цю саму мішанину і полагодити маяк.

Це було б легко зробити, якщо б нам дозволяли хоч трохи попустувати. Я міг би стерти цих ящірок в порох, полагодити маяк і рушити далі. Але "місцеві живі істоти" знаходилися під надійним захистом. У мій корабель вмонтовані електронні шпигуни — я відшукав ще не всі, — і вони донесли б на мене після повернення.

Залишалося вдатися до дипломатії. Я зітхнув і дістав спорядження для виготовлення пластикової плоті.

Звіряючись з об'ємними знімками, виконаними з пастушка, я надав своєму обличчю риси рептилії. Щелепа була трохи короткувата — рот мій мало схожий на зубасту пащу. Але і так зійде. В мене не було потреби до найменших дрібниць бути схожим на ящера — була потрібна незначна схожість, щоб не занадто лякати тубільців. У цьому є логіка. Якби я був неосвіченим аборигеном Землі і зустрівся з мешканцем планети Спік, який схожий на двофутову грудку висушеного шелаку, то я б накивав п'ятами. Але якби на спіканці був костюм з пластикової плоті, в якому він хоч би віддалено був схожий на людину, то я б принаймні зупинився і поговорив з ним. Отже мені просто хотілося пом'якшити враження від своєї появи перед центаврійцями.

Зробивши маску, я стягнув її з голови і прикріпив до красивого хвостатого костюма із зеленого пластика. Я щиро порадів хвосту. Ящери не носять одягу, а мені потрібно було узяти з собою багато електронних приладів. Я натягнув пластик хвоста на металевий каркас, пристебнув його до поясу. Потім я заповнив каркас спорядженням, яке могло мені знадобитися, і зашнурував костюм.

Одягнувшись, я встав перед великим дзеркалом. Видовище було страшнувате, але я залишився задоволений. Хвіст тягнув мій тулуб назад і донизу, через що хода у мене стала качачою, перевалюючись, але це тільки посилювало схожість з ящуром.

Вночі я посадив корабель в горах поблизу від піраміди на абсолютно сухий майданчик, куди земноводні ніколи не забиралися. Перед самим світанком "око" причепилося до моїх плечей, і ми злетіли. Ми парили над вежею на висоті 2000 метрів, поки не стало світло, а потім опустилися.

Напевно, це було прекрасне видовище. "Око", яке я замаскував під крилатого ящера, отакого картонного птеродактиля, повільно змахувало крилами, що, втім, не мало жодного стосунку до тих принципів, на яких ґрунтувалася його здатність літати. Але цього вистачало, щоб справити потрібне враження на тубільців. Перший же ящур, який помітив мене, скрикнув і перекинувся на спину. Підбігли інші. Скупчившись, вони штовхалися, влізали один на одного, і до моменту мого приземлення на площі перед храмом з'явилися жерці.

Я з царською байдужістю склав руки на грудях.

— Вітаю вас, благородні служники великого бога, — сказав я. Зрозуміло, я не сказав цього вголос, а лише прошепотів в ларингофон. Радіохвилі донесли мої слова до машини-перекладача, яка у свою чергу балакала місцевою мовою через динамік, захований у мене в щелепі.

Тубільці загаласували, і негайно над площею рознісся переклад моїх слів. Я посилив звук так, що стала резонувати уся площа.

Деякі з найбільш довірливих тубільців впали ниць, інші з криками кинулися геть. Один підозрілий тип підняв спис, але після того, як "око" — птеродактиль схопив його і кинув в болото, ніхто вже не намагався робити нічого подібного. Жерці були народ досвідчений — не звертаючи уваги на інших ящерів, вони не рушали з місця і щось бурмотіли. Мені довелося відновити атаку.

— Зникни, вірний кінь, — сказав я "оку" і одночасно натиснув кнопку на крихітному пульті, захованому у мене в долоні.

"Око" рвонулося вгору трохи швидше, ніж я хотів; шматочки пластика, обірваного опором повітря, посипалися вниз. Поки натовп захоплено спостерігав за цим вознесінням, я попрямував до входу в храм.

— Я хочу поговорити з вами, благородні жерці, — сказав я.

Перш ніж вони зрозуміли, що відповісти мені, я вже був в храмі, невеликій будівлі, що примикала до підніжжя піраміди. Можливо, я порушив не надто багато "табу" — мене не зупинили, значить, усе йшло начебто добре. В глибині храму виднівся брудний басейн. У ньому плескався престарілий плазун, який явно належав до місцевого керівництва. Я зашкандибав до нього, а воно кинуло на мене холодний риб'ячий погляд і щось пробулькотіло.

Машина-перекладач прошепотіла мені на вухо:

— В ім'я тринадцятого гріха, скажи, хто ти і що тобі тут потрібно?

Я зігнув своє лускате тіло найблагороднішим чином і показав рукою на стелю.

— Ваші предки послали мене допомогти вам. Я з'явився, щоб відродити Священне джерело.

Позаду мене почулося гудіння голосів, але очільник не говорив ні слова. Він повільно занурювався у воду, поки на поверхні не залишилися самі очі. Мені здавалося, що я чую, як крутяться мізки за його покритим мохом лобом. Потім він схопився і ткнув в мене кінцівкою, з якої крапала вода, :

— Ти брехун! Ти не наш предок! Ми..

— Стоп! — загримів я, не даючи йому зайти так далеко, звідки б він вже не зміг відступити. — Я сказав, що ваші предки мене послали.. я не належу до ваших предків. Не намагайся завдати мені шкоди, інакше гнів тих, хто пішов в інший світ, обернеться на тебе.

Сказавши це, я зробив загрозливий жест у бік інших жерців і кинув на підлогу між ними і собою крихітну гранатку. У підлозі утворилася порядна воронка, гуркоту і диму вийшло багато.

Головний ящур вирішив, що аргументи мої переконливі, і негайно скликав нараду шаманів. Вона, зрозуміло, відбулася в громадському басейні, і мені довелося теж залізти в нього. Ми роззявляли пащі і булькали приблизно з годину — за цей час і були вирішені усі важливі пункти порядку денного.

Я дізнався, що ці жерці з'явилися тут не дуже давно; усіх попередніх зварили в окропі за те, що вони дали вичерпатися Священному джерелу. Я пояснив, що прибув лише з однією метою — допомогти їм відродити Джерело. Жерці вирішили ризикнути, і усі ми вибралися з басейну. Бруд цівками стікав з нас на підлогу. У саму піраміду вели замкнуті двері, що охоронялися. Коли їх відкрили, головний ящур повернувся до мене.

— Ти, поза сумнівом, знаєш закон, — сказав він. — Оскільки колишні жерці були надмірно цікаві, тепер введено правило, яке свідчить, що тільки сліпі можуть входити у святе місце.

Я готовий побитися об заставу, що він посміхнувся, якщо тільки тридцять зубів, що стирчать з чогось на зразок щілини в старій валізі, можна назвати посмішкою.

Він тут же дав знак підручному, який приніс жаровню з деревним вугіллям і розжареними до червоного залізяками. Я з роззявленим ротом стояв і дивився, як він пошарудів вугілля, витягнув з нього найчервонішу залозку і попрямував до мене. Він вже націлювався на моє праве око, коли я знову набув дару мови.

— Порядок цей, зрозуміло, правильний, — сказав я. — Засліплювати необхідно. Але в даному випадку вам доведеться засліпити мене перед відходом зі святилища, а не тепер. Мені потрібні очі, щоб побачити, що сталося зі Священним джерелом. Коли вода потече знову, я сміятимуся, сам підставляючи очі розжареному залізу.

Йому знадобилося півхвилини, щоб обдумати усе і погодитися зі мною. Кат хрюкнув і підкинув вугілля в жаровню. Двері з тріском відкрилися, я прошкандибав всередину; потім вона закрилася за мною, і я опинився один в темряві.

Але недовго.. поблизу почулося човгання. Я запалив ліхтар. До мене навпомацки йшли троє жерців, на місці їх очних яблук виднілася червона обпалена плоть. Вони знали, чого я хотів, і повели мене, не кажучи ні слова.

Потріскані кам'яні сходи, що кришаться, привели нас до міцних металевих дверей з табличкою, на якій архаїчним шрифтом було написано, : "МАЯК "МАРК-III" — Стороннім вхід заборонено". Довірливі будівельники покладали свої надії тільки на табличку — на дверях не

було і сліду замку. Один з ящерів просто повернув ручку, і ми опинилися всередині маяка.

Я потягнув за блискавку на грудях свого маскувального костюма і дістав креслення. Разом з вірними жерцями, які, спотикаючись, йшли за мною, я відшукав кімнату, де був пульт управління, і включив світло. Аварійні батареї майже розрядилися, електрики вистачило лише на те, щоб дати тьмяне світло. Шкали і індикатори, здається, були в порядку, вони сяяли — вже що-що, а безперервне чищення було їм забезпечене.

Я прочитав показання приладів, і припущення мої підтвердилися. Один з ревних ящерів якимсь чином відкрив бокс з перемикачами і почистив їх. Він випадково натиснув один з них, і це викликало аварію.

Вірніше, з цього усе почалося. Покінчити з бідою не можна було простим клацанням перемикача, при цьому водяний клапан знову запрацював би. Цим клапаном передбачалося користуватися тільки у разі ремонту, після того, як в реактор впущена вода. Якщо вода відключалася від діючого реактора, вона починала переливатися через край, і автоматична запобіжна система направляла її в колодязь.

Я міг легко пустити воду знову, але в реакторі не було пального.

Мені не хотілося вовтузитися з пальним. Набагато легше було б встановити нове джерело енергії. На борту корабля у мене був пристрій, по розмірах разів в десять менший старовинного відра з болтами, встановленого на "Марку-III", і принаймні рази в чотири потужніше. Але спочатку я оглянув увесь маяк. За дві тисячі років що-небудь та повинно було вийти з ладу.

Люди минулих часів, пращури наші, потрібно віддати їм належне, будували добре. Дев'яносто відсотків механізмів не мало частин, що рухалися, і їм не було жодного зносу. Наприклад, труба, по якій подавалася вода з даху. Стінки у неї були триметрової товщини.. це у

труби-то, в яку ледве б пройшла моя голова. Деяка праця для мене все-таки знайшлася, і я склав список потрібних деталей.

Деталі, нове джерело енергії і різні дрібниці були акуратно складені на кораблі. Дивлячись на екран, я ретельно перевірив усі частини, перш ніж вони були укладені в металеву кліть. Перед світанком, в найтемнішу годину ночі, потужне "око" опустило кліть поряд з храмом і помчало непомічене.

За допомогою "спостерігача" я спостерігав, як жерці намагалися її відкрити. Коли вони переконалися, що їх спроби марні, через динамік, захований в кліті, я прогуркотів їм наказ. Майже цілий день вони пихкали, втягуючи важкий ящик по вузьких сходах вежі, а я в цей час добре поспав. Коли я прокинувся, ящик вже всували в двері маяка.

Ремонт відняв у мене трохи часу. Засліплені жерці тужливо стогнали, коли я розкривав перегородки, щоб дістатися до реактора. Я навіть встановив в трубі спеціальний пристрій, щоб вода отримала освіжаючу для рептилій радіоактивність, яку мало колишнє Священне джерело. На цьому закінчилася робота, якої від мене чекали.

Я клацнув перемикачем, і вода знову потекла.

Декілька хвилин вода вирувала по сухих трубах, а потім за стінами піраміди пролунав рев, що потряс її кам'яне тіло. Здійнявши руки, я відправився на церемонію випалювання очей.

Засліплені ящери чекали мене біля дверей, і вигляд у них був ще більш нещасний, ніж зазвичай. Причину цього я зрозумів, коли спробував відкрити двері — вони була замкнуті і завалені з іншого боку.

— Вирішено, — сказав ящір, — що ти залишишся тут навіки і дивитимешся за Священним джерелом. Ми залишимося з тобою і прислуговуватимемо тобі.

Чарівна перспектива — вічне ув'язнення в маяку з трьома сліпими ящерами. Незважаючи на їх гостинність, я не заслуговував аж такої честі.

— Як! Ви наважуєтеся затримувати посланця ваших пращурів!

Я включив динаміки на повну гучність, і від вібрації у мене ледь не луснула голова.

Ящери зіщулилися від страху, а я тонким променем лазера обвів двері по косяках. Пролунав тріск і гуркіт барикади, що розвалювалася, і двері звільнилися. Я поштовхом відкрив їх. Не встигли сліпі жерці опам'ятатися, як я виштовхав їх назовні.

Їх колеги стояли біля підніжжя сходів і збуджено галасували, поки я намертво заварював двері. Пробігши крізь натовп, я зупинився перед головним жерцем, що як і раніше лежав у своєму басейні. Він повільно пішов під воду.

— Яка неввічливість! — кричав я. Ящір пускав під водою пухирці. — Пращури розсердилися і назавжди заборонили входити у внутрішню вежу. Втім, вони настільки добрі, що джерело вам залишили. Тепер я повинен повернутися.. Швидше здійснюйте церемонію!.

Тортурних справ майстер був такий переляканий, що не рушив з місця. Я вихопив у нього розжарену залозку. Від дотику до щоки під пластиковою шкірою на очі мені опустилася сталева пластина. Потім я міцно притиснув розжарену залозку до фальшивих очних яблук, і пластик засмердів горілим м'ясом.

Натовп заголосив, коли я кинув залозку і, спотикаючись, зробив декілька кіл. Зізнатися, імітація сліпоти вийшла у мене досить непогано.

Боячись, як би ящерам не прийшла в голову яка-небудь нова світла ідея, я натиснув кнопку і з'явився мій пластиковий птеродактиль. Зрозуміло, я не міг його бачити, але відчув, що він тут, коли клямки на його кігтях зчепилися із сталевими пластинками, що прикривали мої плечі.

Після випалювання очей я повернувся не в ту сторону, і мій крилатий звір підчепив мене задом наперед. Я хотів відлетіти з гідністю, сліпі очі повинні були дивитися на сонце, що заходить, а замість цього я опинився розвернутим до натовпу. Але я зробив усе, що міг — віддав ящерам честь. У наступну мить я вже був далеко.

Коли я підняв сталеву пластинку і проколупав дірки в паленому пластику, піраміда вже нестримно зменшувалася в розмірах, біля основи її текла вода, а щасливий натовп плазунів борсався в радіоактивному потоці. Я став пригадувати, чи усе зроблено.

По-перше, маяк відремонтований.

По-друге, двері запечатані, так що ніякого шкідництва, ненавмисного або навмисного, більше не буде.

По-третє, жерці мають бути задоволені. Вода знову біжить, мої очі відповідно до правил випалені, у жрецького суспільства знову є справа.

І по-четверте, в майбутньому ящери, напевно, допустять на тих же умови нового ремонтника, якщо маяк знову вийде з ладу. Принаймні я не зробив ним нічого поганого — якби я кого-небудь убив, це налаштувало б їх проти майбутніх посланців від пращурів.

На кораблі, стягуючи з себе лускатий костюм, я радів, що наступного разу сюди доведеться летіти вже якому-небудь іншому ремонтникові.